PRANDT

I

Cîrciuma lui Prandt nu avea un nume ; nu avea nici uşă. Avea doar gaura din perete unde ar fi trebuit să se afle o uşă, dar cum cîrciuma asta nu fusese închisă nici o zi, chiar din vremea primului Prandt, Prandt al doilea, de cum a preluat-o de la taică-său, i-a scos uşa, apoi a pictat deasupra locului gol o roza vînturilor care s-a mai decolorat, s-a mai şters, dar tot se putea distinge, că pe toate direcţiile parşivul de Prandt a scris „N" de parcă bomba aia nenorocită ar fi fost Crucea Sudului. Şi chiar dacă nu era Crucea Sudului era, la urma urmei, ceva foarte rentabil. Mai întîi, că se afla chiar la intrarea (şi în acelaşi timp ieşirea) din port. Apoi, pentru că era în primul port de pe fluviu, port în care poposeau atît vasele care făceau ultima escală înainte de a ieşi la Ocean cît şi cele care urcau spre continent, deci un plasament extrem de favorabil. Prandt nu se urcase în viaţa lui nici măcar într-o barcă de pescar, dar crescuse acolo, între marinari şi îi cunoştea bine, din punctul lui de vedere chiar mai bine decît se cunoştea pe sine fiecare în parte. Pentru el marinarul era ceva foarte precis delimitat, o specie aparte, fără deosebiri individuale, aşa cum o sticlă goală din pivniţa lui era exact o sticlă goală şi nimic altceva decît o sticlă goală. Deci : pentru Prandt orice marinar era o sticlă goală. Şi el ştia că singurul lucru care se poate face cu o sticlă goală este s-o umpli. Cîrciuma era aranjată după raţionamente extrem de practice : nu erau mese cu scaune : erau nişte mese lungi şi înalte pînă la piept lîngă care marinarii beau atît timp cît se puteau menţine pe picioare, apoi pe coate, după care locul era liber, respectivul fiind cărat la aer. Se trăgea vîrtos din pipe.

era în permanență un fum gros, se țipa în toate limbile, se jucau zaruri pe mese, se împlîntau cuțite, se spărgeau pahare de pereți și de podele, se făcea comerț, izbucneau încăierări, se puneau pariuri, se legau și se desfăceau prietenii de un ceas, adică, din punctul de vedere al lui Prandt, treaba mergea înainte încet dar sigur, așa ca fluviul care de cînd îl știa curgea mereu la fel. Atîta doar că nu putuse socoti niciodată cîtă apă se varsă săptămînal în Ocean, dar în fiecare sîmbătă își număra banii și, cînd sfîrșea treaba asta, pe fața lui rotundă și lucioasă se așternea mulțumirea și tihna. În acele momente, mai ales se gîndea că viața e ca un fluviu gors, încet, fără culoare, care curge, curge mereu spre un ocean unde ajung pînă la urmă toate fluviile și unde nimic nu mai contează. Dar Prandt nu filozofa ; el făcea doar socoteli. Nu-l interesa decît suma, nu-și făcuse probleme în legătură cu latura spirituală a existenței ; nu era nici măcar credincios. Nu avea nevoie. La etajul casei Prandt mai învîrtea o afacere : pentru clienții onorabili adică pentru domnii comandanți, pentru pasagerii subțiri avusese la început două camere prevăzute cu cine trebuia pentru ca oaspeții să-și alunge urîtul unei lungi călătorii solitare. Pe Pradt acest aspect nu-l prea interesa. Pentru că, în primul rînd era o marfă pe care trebuia să o vîndă. Și în al doilea rînd pentru că nu-și îngăduia să-și sacrifice în fel timpul. Pentru el etajul era o afacere rentabilă atît. Astfel că în cîțiva ani Prandt și-a sacrificat cîș și a construit o altă casă cu etaj organizată și ea raționamente extrem de practice ; semăna întrucît o pușcărie : avea atît la parter cît și la etaj un dor lung, iar la dreapta și la stînga cămăruțe înca niște celule, mobilate cu strictul necesar, cu tre strîmte și oblonite toate astfel că în permanen

îți dădea impresia că în ea se doarme. În scurt timp Prandt a reușit să adune acolo toate femeile ieftine care băteau cheiurile zi și noapte.

. . . . . .

Cînd nu aveau de lucru în casa cea lungă, ele descindeau cîte două, cîte trei în circiumă descheiate și despletite rizînd tare, înjurînd sau gesticulînd deșănțat printre brutele cu priviri încețoșate. Așa a apărut Amy în seara aceea : aproape beată, excitată și furioasă, cu rochia atîrnînd aiurea pe ea, cu părul alb aruncat pe un umăr, — căci Amy avea un păr alb, de o strălucire înghețată — parcă în birt ar fi intrat o stea cu coadă. Brusc, toți au uitat de băutură, de pipe, de zaruri, de cccartă, de negoț și și-au înfipt privirile în coama ei albă și strălucitoare ca o aureolă a cărei lumină risipise pînă și ceața groasă a zecilor de pipe ; și sprîncenele ei erau la fel de albe și carnea ei roz, ca de copil, era acoperită de un puf foarte fin care dădea pielii ei aceeași strălucire astrală, și toți au amuțit. A amuțit și Prandt și pentru prima oară a simțit că ceva se întîmplă. Ajunsă în mijlocul încăperii, Amy a rămas ca o statuie, cu ochii fixați pe cineva de lîngă perete și strălucea toată de parcă ar fi ars pe dinăuntru, iar cel de lîngă perete o privea cu ochii holbați și ochii lui emanau aceeași strălucire, dar asta preț de cîteva clipe, după care ea a ieșit și a luat-o pe străduța abruptă care urca spre centrul orașului, iar el s-a desprins dintre ceilalți și a plecat după ea fără un cuvînt. Cînd cei dinăuntru s-au dezmeticit, Amy și marinarul dispăruseră printre casele de piatră acoperite cu țiglă roșie pe care, din pricina umezelii, creștea un mușchi abundent și de atunci n-au mai fost văzuți. Decît . . .

*

* *

In noaptea aceea înnăbuşitoare, fără lună, dar cu stele cît pumnul, foşnetul îndepărtat al valurilor ce se răsturnau leneş pe ţărmul aflat la doar cîteva sute de picioare nu era întrerupt decît de glasul scăzut al lui Lars care, întins pe fundul unei bărci de salvare, cînta nazal şi tărăgănat un cîntec de departe. „Maria-Magdalena" stătea ancorată de două zile întrucît insula fiind bîntuită de o molimă, fapt obişnuit pentru clima asta blestemată, intrarea în port era interzisă. În astfel de situaţii se practicau tratativele peste bord, insularii apropiindu-se de nava vizitatoare în ambarcaţiuni proprii. „Maria-Magdalena", al cărei comandant învîrtea de multă vreme un negoţ dubios în sud, aştepta plutele unor negustori de ceai, dar umbla vorba prin echipaj că nu pentru ceai veniseră pînă aici, ci pentru altceva. Într-adevăr, după încărcare, comandantul interzisese sub cea mai aspră pedeapsă accesul în una din magazii.

Prin părţile acelea coloniile de alge luminiscente nu erau o raritate, dar ce văzu Lars la mică distanţă se mişca, poate chiar se zbătea la suprafaţa apei într-o strălucire argintie. Şi zbaterea aceea argintie se apropia pînă cînd, odată ajunsă, începu să se caţere spre punte. Oamenii aceştia din insule, cu piele arămie, manifestau o ospitalitate deosebită : în mai multe rînduri se întîmplase să înoate pînă la navă cu flori şi fructe, bărbaţi şi femei deopotrivă, urcaseră la bord, erau oameni veseli, firi deschise şi curate, trupuri mlădioase... dar femeia cu care se trezi Lars dinainte în puterea nopţii era albă ca femeile din ţara lui, strălucitor de albă şi părul ei parcă ar fi fost uns cu stele. Mai întîi Lars închise ochii strîns apoi îi deschise larg şi ea era tot acolo şi lui i se făcu teamă, dar ce-i lipsea mai mult şi mai mult pe cutia de ceai plutitoare era tocmai o femeie şi, după ce se convinse că era într-adevăr o femeie, cu riscul de a fi dat la peşti o cără în magazia unde ştia că nimeni nu va îndrăzni să o caute şi o ţinu acolo tot timpul călătoriei. Tot timpul călătoriei *lui* pentru că într-o dimineaţă a dispărut. După o zi întreagă de căutare a fost găsit ţeapăn ca o scîndură în barca de salvare. După ce s-a

încercat zadarnic să se stabilească de ce şi cum a ajuns în starea aceea a fost debordat împreună cu toate lucrurile ce-i aparţinuseră. „Maria-Magdalena" şi-a continuat drumul spre continent cu echipaj terorizat căci, după dispariţia lui Lars, au urmat o serie de alte întîmplări inexplicabile pentru echipaj, dar explicate de comandant prin lenea, minciuna şi hoţia care-i caracterizau subordonaţii. În fine, ajunsă în portul de destinaţie, au început operaţiunile de descărcare. O singură magazie a rămas să fie deschisă la urmă de comandant şi cîţiva oameni de încredere.

* * *

Pe uşa turnului din curtea bisericii, care pe vremuri a fost clopotniţă, lacătele ruginiseră de mult. Turnul era aproape o ruină, cu acoperişul spart de furtuni, cu colţurile ştirbite şi năpădit de ierburi care încolţeau în crăpăturile zidurilor. Nemaifiind nevoie de el şi ameninţat să se prăbuşească, s-a hotărît demolarea lui pentru a fi folosită măcar piatra. Baroasele au căzut pe lacăte smulgindu-le scrîşnete debile. Uşa s-a prăbuşit într-un nor de praf stîrnind liliecii, şi semănînd panică printre şobolani care au început să alerge în toate direcţiile, unii năpustindu-se chiar în picioarele lucrătorilor care s-au apucat să-i vineze cu lopeţi, cu rîngi şi cu ce le mai cădea în mînă. Vînătoarea odată încheiată, cîţiva au intrat în turn. Prin locul uşii şi prin acoperişul ferestruit intra destulă lumină. Atîta cît să-şi poată da seama oricine că acolo jos, în praful gros, ros pe alocuri de şobolani, dar aproape întreg zăcea întins şi ţeapăn marinarul dispărut cu Amy, despre care se vorbea în tot oraşul. În această situaţie s-a dispus închiderea şi sigilarea turnului în vederea începerii unei anchete asupra straniei întîmplări. Atunci a fost închisă pentru prima oară cuşma

lui Prandt. Poliția a scotocit fiecare ungher, Prandt și toți cei de acolo au fost supuși la tot felul de interogatorii, dar Amy nu putu fi găsită, nimeni nu știa de urma ei, nimeni nu știa de unde e, nici cum ajunsese acolo, așa că Prandt se văzu nevoit să declare cum făcuse rost de ea : la cîteva zile după sosirea „Magdalenei" l-au căutat prin spate doi ofițeri să-i propună o afacere ; afacerea nu era tocmai curată, dar așa sint mai toate afacerile rentabile. Prandt a dat banii, ei au adus un cufăr mare, i l-au lăsat și au dispărut ; de atunci s-a ales cu o nouă angajată care fiind atît de frumoasă și, în plus, mută, se anunța a fi ideală pentru treaba pe care urma s-o facă. La început a ținut-o prin bucătărie la treburi mărunte și în prima zi cînd a trecut-o „sus" s-a și întîmplat nenorocirea. Mai mult nu știa și nici nu-l interesase. Apoi Prandt și-a redeschis prăvăliile. Turnul a rămas închis și sigilat și primăria a renunțat la demolare și a aprobat scoaterea lui la licitație peste un timp, după ce întîmplarea va fi ieșit din atenția publicului.

Într-o seară în circiuma lui Prandt își făcu apariția o femeie tînără cu rochia atîrnînd neglijent, descheiată, puțin beată, puțin derutată, ușor bosumflată, cu un păr alb aruncat pe un umăr, un păr alb de o strălucire înghețată și sprîncenele ei erau la fel de albe și carnea ei roz, ca de copil, era acoperită de un puf foarte fin care dădea pielii aceeași strălucire astrală, parcă în circiumă ar fi intrat o stea cu coadă. Brusc toți cei dinăuntru și-au uitat băuturile, pipele, zarurile, afacerile și și-au înfipt privirile în coama ei albă și strălucitoare ca o aureolă a cărei lumină risipise pînă și fumul gros de pipă ; și toți au amuțit. A amuțit și Prandt al treilea care și-a amintit de povestea cu Amy auzită o dată de la Prandt al doilea. Căci numai Amy putea să fie statuia care strălucea în mijlocul încăperii cu privirea pe un marinar de lîngă perete ; iar după ce ochii lui sclipiră la fel, parcă între ochii lor s-ar fi întins o rază, ea a ieșit și a luat-o pe străduța abruptă care urca spre centru, iar el s-a desprins dintre ceilalți și a plecat după ea fără un cuvînt.

Cîteva zile Prandt al treilea nu a ştiut ce trebuie să facă. Au trecut două săptămini, oraşul tot mai comenta intimplarea, dar astea nu erau decît poveşti, nu l-a căutat poliţia, oficialităţile nu s-au amestecat în treburile lui, aşa că, într-o noapte, Prandt, care de atunci nu mai avea somn, s-a înarmat cu o rangă şi a plecat să caute în vechiul turn. A rupt lanţul, a forţat uşa înţepenită şi cînd, după mare efort, a reuşit să o mişte, s-a convins că uşa era înţepenită exact în ceea ce căuta el. De atunci turnul nu a mai fost deschis de nimeni pentru că Prandt l-a cumpărat împreună cu terenul din jur pe care urma să-l folosească pentru a-şi construi o casă nouă ; care casă n-a fost nici măcar proiectată.

Povestea s-a perpetuat întrucît, zice-se, în timpul flecărui Prandt, în momente cu totul imprevizibile Amy îşi făcea apariţia, luîndu-şi marinarul care apoi era declarat dispărut. Iar bugetul firmei „Prandt" creştea întruna, localul fiind mereu plin de curioşii care se înghesuiau zi de zi cu nervii ascuţiţi de superstiţie să vadă cu ochii lor teribila apariţie şi nu erau puţini aceia care rămîneau nopţi întregi cu privirile încleştoşate spre intrare, sperînd fiecare că el va fi ales.

II

Am intrat în flota de pescuit oceanic după ce mi-am îndopat imaginaţia cu acele scrieri romantice despre marinarii din vechime, scrieri — prea tîrziu mi-am dat seama — lipsite de orice legătură cu realitatea actuală a vieţii de vapor. Am pornit în primul voiaj cu entuziasm, plin de bucurie că lumea întreagă mi se aşterne la picioare pentru a o cutreiera şi a o cunoaşte. Cu timpul entuziasmul avea să-mi scadă ; visasem în deşert. Pe pescadoare viaţa e dură. Luni întregi de plutire fără escală, fără a simţi sub picioare

nici o clipă ceva ferm, stabil. Luni întregi în care nu vezi decît cer și apă, apă și cer, lîngă tine aceleași, mereu aceleași fețe înăsprite, crispate. Săptămîni întregi de staționare în mijlocul oceanului, cînd singurul mijloc de a-ți consuma energia e să te plimbi în sus și-n jos pe punțile care n-au în total nici 30 de metri, să urli la subordonați sau să joci poker. Vaporul are bibliotecă, televizoare, filme, dar nu mai suporți scaun, pat, nu mai poți să stai. Te gîndești să sari peste bord, să te lupți cu rechinii, orice, numai să faci altceva decît să joci poker și să zaci în cabina confortabilă, amenajată ca o cameră dintr-un hotel de lux, dar care, după cel mult două luni, devine cea mai fadă celulă, de te întrebi pe cine ai omorît de te-au închis acolo. Apoi trepidația permanentă și duduitul surd al motoarelor care macină nervii mult mai eficient decît dacă ai avea parte săptămînal de o furtună de gradul 10. Pe lîngă asta parcă nici nu mai contează că tot vaporul e soios și totul pute a pește, hainele îți put a pește, apa pute a pește, și closetele put tot a pește. Apoi nopțile superbe cînd ți se face greață de nudurile lipite de tavan și pe pereți, de toate revistele cu care ți-ai burdușit nopticra, cînd le rupi și le arunci și ți-ai da diurna pe 10 ani pentru o femeie în carne și oase, femeie pe care o visezi mereu, visul acela idiot în care ea e vie și caldă lîngă tine, dar cînd s-o cuprinzi constați că e tot o fotografie și te trezești leoarcă și deșerți cîte o sticlă de coniac, dar pînă la urmă ți-e greață și de coniac și înjuri pînă cazi. Nopțile cînd aștepți privind nemișcat în apă, cînd nu știi ce aștepți, dar aștepți și speri că cineva, ceva... cînd ești în stare să crezi orice, cînd începi să te gîndești pentru prima oară cu disperare dacă există vreun Dumnezeu căci sufletul trebuie să ți se agațe de ceva și nu are de ce. Și atunci demența : apa vărsată în mare, combustibilul vărsat în mare, piesele de schimb aruncate în mare, roțile dințate sparte, aparatele dereglate, firele tăiate, orice în speranța reveni-rii pe uscat, măcar pentru o zi, măcar pentru o oră : atît cît să simți sub tine o bucată de pămînt ferm,

tare, să te clocnești pe o stradă gălăgioasă și aglomerată de oameni grăbiți și neglijenți, și egoiști, să te injure ca un birjar șoferul furios care abia a reușit să frîneze la cîțiva centimetri, să te lovească cu mînzgea un puști murdar și plin de bube, să stringi în brațe o femeie terfelită de atîția, poate urîtă, poate bolnavă în parcul plin de praf care miroase a gaze și a ars și apoi n-au decît să te ducă iar între cer și apă, între apă și cer ...

Se împliniseră șase luni și așteptam de zi în zi radiograma care să ne anunțe sosirea echipajului ca urma să ne înlocuiască. Radiograma n-a ajuns. În schimb a apărut unul din vasele colectoare. Cu el trebuiau să vină proviziile și noul echipaj. Bucurie mare. Dar scurtă. Veneau doar proviziile întrucît, noul echipaj nefiind constituit pînă la data plecării colectorului trebuia să rămînem în continuare adică încă vreo trei luni. Ne-au fost predate scrisori și pachete acasă, am dat și noi, s-a încins un chef așa, ca între pescadorișți și pe seară au început operațiile de încărcare a combustibilului. Noaptea întreagă motorina a fost pompată în ocean pentru că de vanc mă ocupasem personal. Nu era o practică de excepție în flotă de pescuit așa că dimineața, după ce s-a constatat incidentul, s-a luat singura hotărîre posibilă : să tractați pînă în cel mai apropiat port.

Pe vremuri fusese cel mai important port din pentru că navigația pe fluviu în sus era posibilă tul de adînc în continent. După deschiderea Canalului însă, portul, ca atîtea altele, și-a pierdut importanța economică, orașul a devenit un apendice la fel inutil și a continuat să existe doar ca centru turistic. În ultima vreme a fost amenajat ca bază de sport nautice. Urma să rămînem doar două zile pentru a aproviziona cu motorină și apă. Nu puteam părăsi golful decît a doua zi, așa că în seara primei zile interesat de la cei care au avut liber ce se poate prin oraș. Am fost sfătuit să intru mai întîi în bar

la intrarea în portul vechi unde aș putea să rămîn și-o săptămînă, ce-i acolo !

Era o clădire foarte veche cu zidurile de un cenușiu incert din pricina umezelii, în care intrarea se făcea printr-o gaură mare în perete, nu exista ușă. Deasupra acelei intrări era pictată roza vînturilor, cam mîncată și ea de umezeală și ce mi-a rămas în minte e că pe toate direcțiile scria „N". Barul era o bombă insalubră, un fum să-l tai cu cuțitul, gălăgie, întuneric, dar consumatorii nu păreau niște marinari abrutizați, ci mai degradă niște tineri de bani gata într-un asalt împotriva plictiselii : mătăsuri, voaluri, bijuterii scumpe, farduri șocante, în general toalete extremiste.

Descumpănit, dar curios am înaintat spre capătul încăperii, m-am instalat cu spatele la perete ca să am o imagine de ansamblu și am început să cercetez cu privirea fauna. Chiar în mijlocul sălii stătea singură la o masă o fată cu un păr blond strălucitor de o nuanță foarte deschisă, cu o piele roz, de copil, cu ochii înfiorător de reci, dar cu gura tăiată de-a dreptul din jarul etern al iadului. O frumusețe răvășitoare sau poate faptul că nu mai văzusem o femeie de șase luni îmi dădea iluzia asta ; dar părul ei era într-adevăr ceva extraordinar, din el izvora o lumină fosforescentă. Se vedea bine că era după multe pahare, cu bărbia în piept și privirea rătăcită era așa dulce, o bretelută a rochiei subțiri îi căzuse de pe umăr și rochia alunecase în jos dezvelind un sîn înnebunitor, eu nu mai văzusem o femeie de șase luni, m-am ridicat să pornesc spre ea... și în momentul acela și-a ridicat și ea capul și privirile noastre s-au întîlnit și s-au înțeles. Și ea s-a ridicat încet apoi s-a îndreptat șovăielnic spre ieșire cu capul mereu întors spre mine, cu privirile dizolvîndu-se în ochii mei, am urmat-o ca un lunatic, dar afară nu mă aștepta nimeni. M-am repezit pe străduța abruptă care urca spre oraș, la primul colț mi s-a părut că am zărit-o, am luat-o la fugă pe strada îngustă și întunecată printre casele de piatră acoperite de mușchi, dar n-am făcut nici 20 de pași si ceva greu mi-a căzut în spate și m-am prăbușit. Înainte de a deschide ochii am mai simțit o plesnitură

violentă în creștet.

M-am trezit în întuneric, cu dureri atroce în cap, în ceafă, în spate. Părul și fața îmi erau năclăite ; desigur sînge. Eram pe niște saci, în orice caz am putut să-mi dau seama că era o pivniță, un miros oribil, auzeam chițcăind șobolani, îi simțeam cum aleargă în jur și era beznă și nu mă puteam mișca, poate că îmi era ruptă coloana. Am încercat să mă rostogolesc de pe grămada de saci, dar o lamă de stilet parcă mi s-ar fi întors în creier și m-a readus la inconștiență.

Cînd m-am trezit din nou, o rază de lumină îmi cădea pe față. Venea de foarte sus. Oare fusesem aruncat într-un puț ? Cu greu am reușit să-mi mișc capul. Prin pereții puțului pătrundeau alte firișoare de lumină. Nu, nu eram într-un puț, ci într-un turn. Eram prizonier într-un turn. Nu înțelegeam cum și pentru ce am ajuns acolo, dar nu asta era esențialul ; esențial era să ies. Am încercat să mă ridic ; sacii au alunecat și m-am afundat între ei. Abia atunci mi-am putut da seama ce erau sacii : cadavre. M-am smuls dintre ele cu viteza pe care doar panica ți-o dă și cînd am văzut pe ce zăcusem n-a lipsit mult să mă prăbușesc iar. Să fi fost vreo zece cadavre acolo : toate de bărbați sau, cel puțin, în resturi de haine bărbătești. Șobolanii își făcuseră serios de lucru cu ele și aproape toate erau desfigurate. Cele de jos însă, nu erau doar rezultatul activității șobolanilor ; ele erau mîncate și de timp căci se aflau în diferite stadii de putrezire, pe alocuri, printre zdrențe ieșind cîte un os gol. Cum să ies de aici ? Ușa, îmi dădeam seama că trebuie să fie bine înțepenită. Dacă strigam, nu mă auzea nimeni sau mă auzea cine nu trebuie. Tot ce puteam face era să mă cațăr pe perete care, așa mîncat și crăpat, putea fi escaladat. Nu cred să fi existat în flotă un alpinist mai bun ca mine niciodată. În cel mult jumătate de oră am ajuns la acoperiș și am putut privi afară. Turnul împreună cu o biserică veche se aflau în mijlocul unei piețe mari, trapezoidale.

De jur împrejur : un brîu de gazon și un lanț gros de ancoră susținut din loc în loc de ancore vechi, negre care alcătuiau un gard împrejmuitor. Și, dincolo de ele, strada.

Mihai Alexandru